

OPEN BRIEF

Aan de leden van de gemeenteraad van Utrecht

DATUM 28 oktober 2026

BETREFT Afwijzing 2-jarige subsidie Museum van Zuilen

Geachte leden van de raad,

Als een subsidieaanvraag wordt afgewezen, ben je teleurgesteld. Je steekt er veel energie in. Dan wordt plotseling de deur voor je neus dichtgeslagen. Wij, de vrijwilligers van het Museum van Zuilen, zijn echter niet alleen diep teleurgesteld. Wij zijn collectief verantwoordelijk over de gang van zaken, waardoor wij voor de derde keer op rij in twee en een half jaar tijd worden afgeserveerd bij onze aanvraag voor een cultuursubsidie.

Op basis van elitaire argumenten door een adviescommissie die niets lijkt te hebben met een vrijwilligersorganisatie, gevormd door mensen die er niet voor doorgeleerd hebben. Die vrijwilligers hebben ondertussen in samenwerking met alle mogelijke organisaties in de wijk een unieke 'bottom-up community' opgebouwd die thema's agendeert waar de grote musea met een boog omheen lopen.

Het Museum van Zuilen verbindt. In 17 jaar tijd groeiden wij uit van een particuliere passie naar een netwerk voor het optekenen, bewaren, koesteren en doorgeven van verhalen. Met grote betekenis. En ontwikkelden wij door van een sympathiek initiatief tot een serieus te nemen speler op het specialistische werkterrein van industrieel en sociaal erfgoed. Voor een breed publiek en met bewezen continuïteit. Met een toekomstperspectief dat nu door het college, door het volgen van een adviesrapport, in de waagschaal wordt gelegd.

Het gemeentebestuur van Utrecht heeft op papier grote ambities om "de mensen uit de buurten" te betrekken bij haar beleid, om zelfwerkzaamheid te bevorderen en inzet van vrijwilligers te stimuleren. Afgelopen februari kregen onze oprichters Wim en Toos van Scharenburg nog de eervolle onderscheiding Speld van de Stad Utrecht uitgereikt en kwam de burgemeester woorden tekort om hun inzet en die van de andere vrijwilligers de hemel in te prijzen. Terecht!

Het is een koude douche dat het gat tussen lovende woorden en harde euro's steeds groter lijkt te worden. Het Museum van Zuilen wist over 2025 twee derde van zijn omzet te halen uit sponsoring, donaties en merchandising. Een indrukwekkend percentage, maar geen enkel museum kan zonder basissubsidie. Kijkt u de scores van de andere Utrechtse musea maar na.

In 2024 heeft de gemeenteraad na de vorige afwijzing bij de vaststelling van de Programmabegroting 2025 eenmalig €100.000 extra uitgetrokken voor de gedupeerde organisaties; daarvan is 2x €32.500 aan ons museum toegekend. Daarvoor waren we intens

dankbaar; dankzij deze ‘noodsubsidie’ plus de inzet van vele anderen (zoals de eigenaar van de Werkspoorfabriek waarin we zijn gehuisvest), konden we de afgelopen twee jaar onze activiteiten doorzetten.

Wij worden er echter tureluurs van mee te moeten bewegen in een subsidieregeling die haaks staat op de fundamenteën, doelstellingen en aanpak van het Museum van Zuilen. We hebben ook bij eerdere evaluaties aangegeven wat er principieel niet deugt aan de Cultuurnota-systematiek voor een instelling in het werkveld van het cultuurhistorisch erfgoed, zie onze brief van 10 september 2024 aan uw raad. Er is in dat kader dringend behoefte aan een structurele oplossing en daarvoor is steun van uw raad onontbeerlijk!

Wij hebben het 84 pagina’s tellende adviesrapport ‘Kleur Bekennen’ van de adviescommissie tweejarige subsidie 2027-2028 in het kader van de Cultuurnota 2025-2028 met respect en grote belangstelling gelezen en geanalyseerd. We hopen dat u ons toestaat op een aantal punten enkele kanttekeningen te plaatsen bij het advies van deze commissie.

(tussen “” = letterlijk citaat)

1. “De commissie vindt het echter zwaarwegend dat de artistieke aanpak en de beoogde vertaling naar nieuwe theatrale en visuele vormen onderbelicht blijven. Ook geeft het plan geen concreet beeld van de welkomstfilms die het museum wil maken in samenwerking met jonge mediamakers.”

Het toetsen op artisticeit is een duidelijk voorbeeld van de weeffout die in het Utrechtse cultuurbeleid is geslopen. Het afrekenen van een cultuurhistorisch instituut op artistieke gronden voelt niet alleen ongepast, maar is ook van een geheel andere orde. De aangehaalde welkomstfilms zijn overigens juist bedoeld als nieuw initiatief waarbij we jonge Utrechtse mediamakers de ruimte willen geven om hun eigen creatieve ideeën in te brengen. Dat de precieze vorm nog niet vastligt, is dus een bewuste keuze. We willen juist in co-creatie iets nieuws ontwikkelen, in plaats van vooraf al te bepalen hoe het eindresultaat eruit moet zien. Dat past naadloos in het innovatieve klimaat dat de commissie zegt voor te staan.

2. “Het museum heeft volgens de commissie vooral een lokale uitstraling en is van betekenis voor Zuilen.”

Het merendeel van de bezoekers komt niet uit de wijk, een substantieel deel elders uit Nederland. In onze aanvraag staat letterlijk: “Onze publieksgegevens laten zien dat het museum een breder bereik heeft dan vaak wordt verondersteld. Uit meerjarige postcode-analyse blijkt dat een groot deel (85%) van onze fysieke bezoekers van buiten de wijk Zuilen komt.” (pagina 4). Onze website en andere social media worden heel breed bezocht; recent nog kwamen een Amerikaan en een Australiër er via onze website achter dat hun grootvader een rol gespeeld had bij de Februaristaking in 1941. Het kernthema van het museum -klein dorpje krijgt te maken met enorme migratiestroom na de vestiging van grote industrie, wordt desondanks een hechte gemeenschap- blijkt voor een veel grotere groep interessant dan de inwoners van Zuilen.

3. “De commissie spoort de organisatie aan om haar netwerk verder te verbreden. Daarbij wijst ze ook op de mogelijkheden die samenwerking met Utrechtse makers uit allerlei disciplines kan bieden.”

Wij hebben een uitermate divers netwerk waar de meeste culturele organisaties jaloers op kunnen zijn. En makers zijn bij ons meestal mensen met twee rechterhanden. Praktisch opgeleid. Creëert de commissie hier een politiek incorrecte kloof?

4. “Wel mist ze de nodige ruimte in de begroting om ook betaalde professionals in te huren. De commissie meent dat een stevige verantwoordelijkheid rust op het bestuur en ze had graag meer informatie over de achtergrond van de bestuursleden gezien.”

Het doel van een museum is niet om betaalde professionals in te huren. In ieder geval niet van ons museum. Door welke gekleurde bril kijkt deze commissie? Het doel van een museum is om maatschappelijke impact te maken. Het is daarnaast buitengewoon wrang dat we juist onze betaalde bureaucoördinator, die we konden financieren via de noodsubsidie van uw raad en noodzakelijk is voor het dagelijkse reilen en zeilen van het museum, na deze afwijzing straks niet meer kunnen financieren.

5. De commissie geeft op meerdere punten aan dat zij graag meer informatie had gezien, terwijl de aanvraag beperkt was tot twintig pagina's en daarin alle verplichte onderdelen behandeld moesten worden. Dat maakt het lastig om daarnaast ook allerlei aanvullende details uit te werken, zeker als niet vooraf duidelijk is welke informatie de commissie verwacht.

6. “De ontwikkelruimte die het museum biedt voor makers in de stad vindt de commissie beperkt. Hier laat Museum van Zuilen volgens de commissie kansen onbenut om makers te betrekken bij de beoogde nieuwe visuele en theatrale vormen.”

We geven scholieren en studenten de kans om met een stage of afstudeeropdracht ervaring op te doen in een bijzonder museum. We werken ook graag samen met andere personen en organisaties in het Werkspoorgebied, inclusief artistieke ZZP'ers, omdat dit voor beide partijen positieve energie oplevert. En, zoals gezegd, we willen creatieve Utrechtse mediamakers onze welkomstfilms laten maken.

Ten slotte. Wij roepen de gemeenteraad van Utrecht op om in actie te komen voor een structurele toekomst van het Museum van Zuilen. U heeft immers zelf het begrotingsrecht, ongeacht het advies van welke commissie dan ook. Daarnaast roepen wij u op om het debat aan te gaan over het doel en de systematiek van de cultuursubsidies. U zult begrijpen dat wij vanuit onze ervaringen graag aan dit debat bijdragen. Als uw raad niet ingrijpt, zal de realiteit van de Cultuurnota haaks komen te staan op het prachtige principe ‘Samen maken we de stad’.

Wij wensen u veel wijsheid en succes toe!

Hartelijke groet, de vrijwilligers van het Museum van Zuilen:

Hennie Beukers
Larissa Dekkers
Yttje Marieke Dijk
Gerard Dijkstra
Jaap Dirks
Bram Donkers
Kees Goes
Josée Huesmann
Paulus Jansen
Onurcan Kaya
Lianne Klaassen
Will Kolenbrander
Ria Kooijman-van Schip
Laura Kursten
Aiso van Leeuwe
Daniëlle Lok-Meijer
Benno van der Maaten
Fleur Miller
Tyvian Morseld
Marianne Neuteboom
André van Oort
Ruben Post
Frans Ritzer
Hans Roelofsen
Henny Rosendaal
Yanthe Roumen
Alice van Scharenburg
Wim van Scharenburg
Toos van Scharenburg
Rob Steinebach
Ronald van de Stolpe
Henny Tielrooy
Antoniek Vermeulen
Michael Verschuur
Marcel van Westendorp
Imsook Yo

Museum van Zuilen